

Zesentwintig nieuwe soorten op de Unielijst

Henk Groenewoud & Jenneke Leferink, NWWA Team Invasieve Exoten

Afgelopen 7 augustus zijn 26 nieuwe soorten toegevoegd aan de Europese Unielijst van invasieve exoten die hoort bij verordening 1143/2014. Het totaal aantal soorten op deze lijst komt daarmee op 114.

Invasieve plantensoorten

Veel nieuwe soorten komen niet of nog weinig voor in de EU. Daarentegen heeft Nederland vier wijdverspreide soorten voorgedragen: watercrassula, Japanse duizendknoop, Sachalinse duizendknoop en de kruising tussen de laatste twee: de basterdduizendknoop. De invasiviteit van de watercrassula is in Nederland en België bekend, maar toch wekte het voorstel in sommige andere landen verbazing: "Bij ons is hij niet invasief, hoor..." Inmiddels is de schade in de Lage Landen al zo groot, dat de onderbouwing weinig moeite kostte.

De drie Aziatische duizendknopen die Nederland heeft voorgedragen zijn al bijna overal in de EU gevestigd. Opname op de Unielijst is dan ook vooral gericht op het definitief stoppen van de handel en verkoop van deze 'decoratieve tuinplant', 'Hollandse bamboe' en 'mooie sierstokken'. Een belangrijk signaal over de risico's van deze soorten kwam uit Nederlands onderzoek naar zaadvorming en kiemplanten: de duizendknopen hybridiseren en vormen kiemkrachtig zaad. In het veld werden voor het eerst ook kiemplantjes aangetroffen. Gelukkig bleken deze nog niet invasief, maar als door kruisingen en terugkruisingen een variant zou ontstaan die wél invasief gedrag vertoont en zich met zaad kan verspreiden, dan zou de schade door duizendknopen veel groter kunnen worden dan hij nu al is.

Landplatworm

Een soort die ook al in Nederland wordt waargenomen is de grote gevlekte landplatworm (*Obama nungara*). Uitheemse landplatwormen waren tot voor kort nauwelijks bekend in Nederland, waarschijnlijk omdat niemand er ooit naar zocht. Tijdens een eerste verkenning in kassen een paar jaar geleden, werden meerdere nieuwe soorten voor Nederland ontdekt. Inmiddels blijkt de grote gevlekte landplatworm op tientallen plekken aanwezig te zijn, waaronder in tuinen. Omdat er slechts enkele exemplaren zijn gevonden, zijn er nog geen effecten op de natuur waargenomen. Wel hebben andere lidstaten de platworm aangetroffen in plantenzendingen uit Nederland. LTO heeft de sector al in februari gewaarschuwd dat dit gevolgen kan hebben voor de plantenhandel (zie link).

Andere soorten

Andere soorten van deze aanvulling die al in Nederland zijn gevestigd zijn de papiermoerbeï (*Broussonetia papyrifera*) die in het verleden wel als sierplant is aangeplant, het sikahert (*Cervus nippon*) waarvan enkele exemplaren in de Noord-Hollandse duinen rondlopen, de Chinese moeraslak (*Cipangopaludina chinensis*) die op steeds meer plekken opduikt, de Noord-Aziatische modderkruiper (*Misgurnus bipartitus*) die zich in Midden-Limburgse beken bevindt, en de Amerikaanse

Figuur 1. Stedelijke watergang in Wijchen, die volledig is dichtgegroeid met watercrassula. (Foto: Edu Boer, NWWA)

strandschelp (*Mulinia lateralis*) die in 2017 voor het eerst werd aangetroffen, maar nu al lokaal grote dichtheden bereikt in het Waddengebied, de Voordelta en Zeeland. Ook de Amerikaanse nerts (*Neogale vison*) laat zich, na het stoppen van de nertsenfokkerij, nog geregeld in het wild zien, evenals ontsnapte exemplaren van de roodoorbuulbuul (*Pycnonotus jocosus*). De overige vijftien soorten (zie link) zijn in Nederland nog niet in het wild aangetroffen – de grote posthorenappelslak (*Marisa cornuarietis*) overigens wel in kassen.

Blijf ze melden

Zesentwintig nieuwe soorten om in de gaten te houden – sommige om de verspreiding te volgen, andere om eerste vestigingen zo vroeg mogelijk waar te nemen. En met een verwijzing naar het voorwoord daarmee een oproep om ook voor deze nieuwe Unielijstsoorten "vrijwilligers te enthousiasmeren uit te kijken naar exoten en waarnemingen te melden."

Figuur 2. Japanse duizendknoop. (Foto: Johan van Valkenburg)

Figuur 3. Noord-Aziatische modderkruiper uit een Midden-Limburgse beek. (Foto: Frank Spikmans)

Verder lezen

[Unielijst invasieve exoten](#). Klik hier.

[Verordening 1143/2014](#). Klik hier.

[Advies over risico's van watercrassula in Nederland](#). Klik hier.

[Risicobeoordeling watercrassula](#). Klik hier.

[Advies over risico's vier Aziatische duizendknopen in Nederland](#). Klik hier.

[Risicobeoordeling vier Aziatische duizendknopen in Europa](#). Klik hier.

[Wees alert op landplatworm Obama nungara](#). Klik hier.

[Exotische landplatwormen rukken op in Europa](#): Klik hier.

